

Immunologiens Dag 2018

Litteraturhuset
Wergelandsveien 29, Oslo
Mandag 23. april, kl. 11:00-14:30

Autoimmun sykdom: Arv og miljø

Norsk Selskap for Immunologi

Immunologiens dag er sponset av:

UiO : **Institutt for biovitenskap**
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

UiO : **Livsvitenskap**
Universitetet i Oslo

K.G. Jebsen
Coeliac Disease
Research Centre

RIRNet

Program

Konferansier: Professor Anne Spurkland

- 11:00** Velkommen v/Inger Sandlie, President i Norsk Selskap for Immunologi og Anne Spurkland
- 11:15** Professor Ludvig Sollid: Født sånn eller blitt sånn? Arv og miljø i utvikling av cøliaki
- 11:45** Professor Knut Lundin: Hva er det med cøliakerne? Hvordan finner vi dem?
- 12:15** Professor Knut Dahl-Jørgensen: Er barnediabetes egentlig en virussykdom?
- 12:45** *Pause med bevertning*
- 13:15** Inger Sandlie intervjuer forskningssykepleier Siv Furholm
- 13:45** Forsker Johannes Espolin Roksund Hov: Tarmbakteriene. Våre samarbeidspartnere.

Foredragsholdere

Spiser du på restaurant, og leser menyen, får du straks vite om maten inneholder gluten. Hva er gluten, og hvorfor får noen tarmbetennelse av å spise det?

Det har med immunforsvaret å gjøre. **Anne Spurkland** utgav nylig boken "Immun. Kroppens evige kamp for å overleve" om kroppens eget forsvarssystem. Et system av fantastiske celler og molekyler som hver dag, hver time, hvert minutt kjemper mot eller samarbeider med de usynlige mikrobenene som omgir oss. Immunforsvaret påvirkes av genvarianter vi har arvet og av miljøet vi lever i. Immunforsvaret holder oss friske. Men det kan også være årsaken til at vi bli syke. Anne Spurkland er dagens konferansier.

Professor **Ludvig Sollid** har brukt sitt forskerliv til å finne ut hvordan arv og miljø spiller sammen i sykdommen cøliaki. Det er hans forskergruppe som har gjort de viktigste funnene når det gjelder denne sykdommen, som skyldes at immunforsvaret feilaktig reagerer på gluten. Han kommer til Litteraturhuset 23 april for å fortelle om hvordan gluten treffer celler og enzymer i tarmen og starter betennelse. Hos noen. Det er nemlig bare folk som har arvet visse genvarianter som får cøliaki. Ludvig Sollid er en verdensledende forsker og han kan fortelle og beskrive cellene i immunsystemet så det blir spennende og begripelig også for ikke-fagfolk.

Cøliaki er en autoimmun sykdom, og cøliakipasienter har antistoffer i blodet som binder et bestemt enzym i kroppen. Friske har ikke disse antistoffene, og både antistoffene og enzymet som de binder, kan vise seg å være nøkkelen til å forstå sykdomsutviklingen.

Professor **Knut Lundin** er både forsker og lege på Rikshospitalet. Han treffer pasientene som har cøliaki og har siden 1985 samarbeidet tett med Ludvig Sollid. Han kommer til Litteraturhuset for å fortelle om hvordan sykdommen arter seg for pasientene og om nye metoder for diagnostikk og behandling som er under utprøving på hans avdeling, og som nettopp utnytter de nye forskningsresultatene. Hans forskerteam har deltatt i uttesting av enzymer som bryter ned gluten i tarmen, og skal nå være med på å studere blokkering av enzymet som Ludvig Sollid har studert.

Å teste ut nye medisiner er en kunst. Forskningssykepleier **Siv Furholm** samarbeider med Knut Lundin om å utføre studiene. Hun treffer pasientene og veileder dem gjennom legemiddelstudiene. Hun kommer for å fortelle om hvordan det skjer.

Siv Furholm er overfølsom mot gluten, men hun har ikke cøliaki. Leder i Norsk Selskap for Immunologi **Inger Sandlie** vil intervjuer henne og spørre henne om hva hun tenker seg at denne overfølsomheten kan skyldes. Er det noe med maten hun spiser eller er det bakteriene i tarmen hennes som ikke spiller på lag?

Venstre: Siv Furholm
Høyre: Inger Sandlie

Johannes Espolin Roksund Hov er også opptatt av hvordan arv og miljø spiller sammen i utvikling av autoimmun sykdom. I noen tilfeller finner han at arv betyr lite. Da må det være miljøet som er drivkraften, og særlig bakteriene i tarmen, som han sier er bindeleddet mellom kroppen vår og omgivelsene. Han kommer til Litteraturhuset for å fortelle om sine forskningsfunn og om hvordan økosystemet i tarmen kan påvirkes av for eksempel medikamenter og kosthold.

Genvariantene som knyttes til utvikling av cøliaki er vanlige. Så mange som en tredjedel av oss har dem, og vi får i oss gluten i brød og annen mat i store mengder uten at vi blir syke. Hva er det som utløser sykdom? Vi vet ikke, men skulle gjerne visst det. **Professor Knut Dahl-Jørgensen** er barnelege og mener han er på sporet av noe veldig viktig når det gjelder diabetes, eller sukkersyke. Det er også en autoimmun sykdom, som i likhet med cøliaki knyttes til spesielle genvarianter. Dahl-Jørgensen har helt nye forskningsresultater som tyder på at sykdom utløses av en virusinfeksjon. Like over påske starter studier på Ullevål sykehus hvor barn med nyopplaget diabetes skal få medisin mot virus sykdom og Knut Dahl-Jørgensen og co vil teste om dette kan bremse sykdomsutviklingen. Dahl-Jørgensen kommer til Litteraturhuset, og vi skal få lære om hvordan immunologisk forskning har gitt sykdomsforståelse som igjen har ført til nye og lovende behandlingsmuligheter.